

Nazwa przedmiotu Etyczne problemy zawodu socjologa The ethical problems of the sociology		Kod ECTS 02.06-D9-EPZS 14200
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot Wydział Nauk Społecznych, Instytut Socjologii UO		
Rok studiów, semestr, rok akademicki: III rok socjologii, semestr 6, 2017/2018; 2018/2019		
Nazwisko osoby prowadzącej: 1. Osoba odpowiedzialna za przedmiot (prowadząca wykład oraz ćwiczenia): dr Tadeusz Detyna, detyna@uni.opole.pl		
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS: 3*
A. Formy zajęć i liczba godzin: <ul style="list-style-type: none"> wykład (30 h) ćwiczenia (15 h) 		<ul style="list-style-type: none"> udział w wykładach: 30 h udział w ćwiczeniach: 15 h przygotowanie do ćwiczeń: 15 h udział w konsultacjach z nauczycielem: 6 h samodzielne przygotowanie do egzaminu i obecność na egzaminie: 9 h Suma 75 = 3 ECTS * 1 Punkt ECTS = 25 h pracy studenta
B. Sposób realizacji: <ul style="list-style-type: none"> zajęcia w sali dydaktycznej 		
Status przedmiotu: <ul style="list-style-type: none"> Obowiązkowy (compulsory/obligatory) 	Język wykładowy: <ul style="list-style-type: none"> polski 	
Metody dydaktyczne: <ul style="list-style-type: none"> wykład konwersatoryjny konsultacje organizowane w indywidualnych przypadkach ćwiczenia z prezentacjami multimedialnymi, przygotowanymi przez studentów moderowanie dyskusji wprowadzanie do wybranych tematów, dokonywane przez prowadzącego ćwiczenia analiza tekstów z dyskusją – praca zespołowa 	Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
	Sposób zaliczenia*: <ul style="list-style-type: none"> wykład – zaliczenie ćwiczenia – zaliczenie z oceną *Obecność na zajęciach nie stanowi potwierdzenia uzyskania żadnego efektu kształcenia.	
	B. Formy zaliczenia: 1. Wykład: zaliczenie testu pisemnego 2. Ćwiczenia: <ul style="list-style-type: none"> zaliczenie testu pisemnego (wspólnego dla wykładu i ćwiczeń) wykonanie pracy zaliczeniowej: <ul style="list-style-type: none"> przygotowanie projektu i prezentacji aktywny udział w dyskusjach ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru 	
	C. Podstawowe kryteria: ocena testu zaliczeniowego zostanie ustalona na podstawie uzyskanej liczby punktów wg zasady: test zaliczony: jeśli student uzyska połowę możliwych punktów plus jeden poszczególne oceny z testu są uzależnione od liczby uzyskanych punktów i zostaną ustalone na podstawie długości testu – po jego opracowaniu ocena prezentacji zostanie dokonana wg kryteriów: zakres wyczerpania tematu, poprawność merytoryczna, własne krytyczne spojrzenie na problem, atrakcyjność prezentacji ocena dokonywana przez kolegów i nauczyciela ocena pracy w grupie ocena wywiązywania się z zadań ocena systematyczności pracy ocena końcowa, odnosząca się do ćwiczeń, zostanie ustalona na podstawie uzyskanej liczby punktów wg zasady: <ul style="list-style-type: none"> ocena dostateczna: jeśli student uzyska powyżej 60% punktów ocena dobra: jeśli student uzyska powyżej 75% punktów ocena bardzo dobra: jeśli student uzyska powyżej 90% punktów 	

Wymagania wstępne: brak wymagań wstępnych

Cele przedmiotu:

- w zakresie **wiedzy:** Kurs ma przygotować młodego adepta socjologii do podjęcia poważnych zadań badawczych, do czego jest niezbędna wiedza z zakresu etyki pracy zawodowej socjologa, z uwzględnieniem aktualnych regulacji prawnych oraz ustaleń środowiskowych.
- w zakresie **umiejętności:** Wykształcenie umiejętności zachowania pełnej odpowiedzialności etycznej za konsekwencje podejmowanych działań badawczych na każdym etapie postępowania.
- w zakresie **kompetencji:** Uwrażliwienie na kwestię ochrony danych osobowych respondentów, granic empatii socjologa w kontakcie z badanym otoczeniem społecznym, zasady regulujące utrzymanie rzetelności i wiarygodności w badaniach, a także na problemy związane ze szczególnie delikatną materią niektórych podejmowanych badań.

Treści programowe:

A. Problematyka wykładu:

- Problemy definicyjne
- Fundamenty filozoficznej koncepcji rzeczywistości.
- Problematyka wartości.
- Koncepcja prawdy.
- Różne ujęcia wartości.
- Nurty antropologii personalistycznej.
- Poznanie – język – prawda.
- Normy społeczne i etyczność.
- Nurty myśli etycznej i źródła jej różnorodności.
- Przedrozumienie.
- Osobiste doświadczenia i problemy etyczne związane z prowadzonymi badaniami.
- Społeczne funkcje socjologii; funkcja czysto naukowa i funkcja związana z krytyką społeczną.

B. Problematyka ćwiczeń:

- Katalogi etyczne w socjologii w różnych krajach.
- Problemy zarysowane w Kodeksie Etyki Socjologa (krytyczne recenzje Kodeksu) oraz innych kodeksach szczegółowych.
- Wybrane problemy etyczne zawodu socjologa – analiza i dyskusja wokół praktycznych trudności napotykanym w procesie badawczym.
- Wybrane problemy etyczne zawodu socjologa – etyka w wywiadach.
- Wybrane problemy etyczne zawodu socjologa – etyka w badaniach jakościowych.
- Etyka i polityka badań społecznych: Zasada dobrowolności badań, udzielania pełnej informacji; anonimowość a poufność badań; zapoznanie z kontrowersyjnymi etycznie badaniami (m.in. Milgram, Zimbardo).
- Manipulacja wynikami sondaży.
- Granice badań i eksperymentów naukowych.
- Wykorzystywanie socjologii w sporach ideologicznych.

Wykaz literatury*

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć:

A.1. wykorzystywana podczas zajęć

- Bauman Z., Szanse etyki w zglobalizowanym świecie, Kraków 2007.
- Kodeks Etyki Socjologa, uchwalony przez Walne Zgromadzenie Delegatów PTS dnia 25 marca 2012 r.
- Kowalczyk S., Zarys filozofii człowieka, Sandomierz 1990.
- Kvale S., Prowadzenie wywiadów, Warszawa 2010.
- Wyka A., Badacz społeczny wobec doświadczenia, Warszawa 1993.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

- Sztompka P., Bogunia-Borowska M. (red.), Socjologia codzienności, Kraków 2008.

B. Literatura uzupełniająca:

- Babbie E., Badania społeczne w praktyce, Warszawa 2005.
- Frankfort-Nachmias Ch., Nachmias D., Metody badawcze w naukach społecznych, Poznań 2001.

	Efekty kształcenia	Sposoby weryfikacji	Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia
--	---------------------------	----------------------------	--

Efekty kształcenia	<p>Wiedza: w wyniku przeprowadzonych zajęć student powinien być w stanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definiować najważniejsze pojęcia, kategorie związane z opisem systemów etycznych. - wymienić i opisać zalecenia związane z zasadami etycznymi zawartymi w kodeksach zawodowych (np. w Kodeksie Etyki Socjologa Polskiego Towarzystwa Socjologicznego). - scharakteryzować podstawowe cechy etyczne, dotyczące zachowania socjologa i badacza społecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • test pisemny • pytania dotyczące lektur, zadawane w trakcie ćwiczeń • dyskusja na temat przeczytanych tekstów • prezentacja wybranego tematu 	<p>K_W05 K_W15</p>
	<p>Umiejętności: w wyniku przeprowadzonych zajęć student powinien potrafić:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazać różne perspektywy właściwe do oceny etycznej określonego postępowania badacza. - dobrać określone koncepcje i modele teoretyczne do etycznej oceny badania i pracy socjologa. - zaprojektować proste narzędzie badawcze (kwestionariusz ankiety, dyspozycje do wywiadu), pozwalające na odniesienie się do problemów etycznych dotyczących pracy socjologa. - poprzez wypowiedź ustną i pisemną zinterpretować przykładowe badanie socjologiczne i postępowanie badacza 	<ul style="list-style-type: none"> • ocena: wypowiedzi ustnej w trakcie zajęć, analizy studium przypadku • ocena prezentacji • ocena wykonania ćwiczeń indywidualnie oraz grupowo podczas zajęć • ocena w rezultacie przeprowadzonego testu egzaminacyjnego 	<p>K_U02 K_U12 K_U19</p>
	<p>Kompetencje społeczne: w wyniku przeprowadzonych zajęć student wykazuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gotowość do wyrażania ocen etycznych i jest świadomy problemów etycznych dotyczących określonych socjologicznych projektów badawczych. - chęć wyrażania swej opinii na temat etycznych aspektów funkcjonowania środowiska współczesnej socjologii i roli socjologa w dzisiejszym świecie. - dbałość o poprawność wypowiedzi i używanie prawidłowych kategorii i pojęć do opisu zagadnień związanych z etycznymi problemami zawodu socjologa. - dojrzałość w zakresie moralnego wyczerpania na kwestie związane z etyką badań socjologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • samoocena, ocena dokonywana przez kolegów i nauczyciela • ocena pracy w grupie • ocena wywiązywania się z zadań • ocena systematyczności pracy 	<p>K_K01 K_K05 K_K15 K_K16</p>